

**EFFECTS OF SCHOOL-SOCIAL NETWORK ON CHILDHOOD
OBESITY PREVENTION (SNOCOP) IN PRIMARY SCHOOLS,
SARABURI PROVINCE**

PANNEE BANCHONHATTAKIT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PUBLIC HEALTH
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2008

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

EFFECTS OF SCHOOL-SOCIAL NETWORK ON CHILDHOOD OBESITY PREVENTION (SNOCOP) IN PRIMARY SCHOOLS, SARABURI PROVINCE

PANNEE BANCHONHATTAKIT 4637444 PPHP/D
Dr.P.H.

THESIS ADVISORS: CHANUANTONG TANASUGARN, Dr.P.H. (BEHAVIORAL SCIENCE AND PATIENT EDUCATION), MANDHANA PRADIPASEN, M.D., Dr.P.H. (EPIDEMIOLOGY), KATHLEEN R. MINER, Ph.D. (EDUCATIONAL LEADERSHIP CURRICULUM AND INSTRUCTION), AND DECHAVUDH NITYASUDDHI, Ph.D. (STATISTICS)

ABSTRACT

Obesity and overweight in school children is increasing rapidly and is a serious public health problem. Individual behavior modification is inadequate to solve the child obesity problem. However, a variety of school-based interventions have been developed and social networks among schools may provide support for preventing childhood obesity.

This research was quasi-experimental research designed to test the effects of the School-Social Network on Childhood Obesity Prevention (SNOCOP) in primary schools, an innovative program designed by the researcher which was used to facilitate establishment of a school-social network in Saraburi Province aimed at improvement of student behavior in terms of knowledge, attitude, and intention towards obesity preventive behavior. The SNOCOP process was explored with respect to school policy development and school activities including social contacts and social ties that are enhanced through social support activities.

The sample consisted of 375 fifth grade students who were randomly divided into two groups; Group I, 180 students from six schools, was the experimental group, and Group II, 195 students from different six schools, was the comparison group. In addition, a third group of 31 school administrators, teachers, parents, and community members, participated in the network's school activities and programs for students.

Quantitative data were collected by questionnaires and qualitative data were collected through in-depth interviews, focus group discussions, participatory observation, and other observations. The sample groups were tested before intervention, and at the 16th week, and 32nd week after intervention. Data were collected from November, 2006 to September, 2007. The quantitative data were then analyzed through statistical methods including frequency distribution, percentage, mean and standard deviation; repeated measures ANOVA, independent t-test, Cochran's Q test, and Cochran test. The qualitative data were analyzed thematically.

The results revealed that the students in the experimental group had a significant improvement in knowledge, attitude, and intention towards obesity preventive behavior after intervention. Schools which had students in the experimental group showed a greater improvement in the school policy development process and school activities than the comparison group. Therefore, it can be concluded that the SNOCOP program is an effective social network approach to childhood obesity prevention.

KEY WORDS: CHILDHOOD OBESITY PREVENTION / SOCIAL NETWORK /
SOCIAL SUPPORT / SCHOOL HEALTH / PRIMARY SCHOOL

260 pp.

ผลของเครือข่ายโรงเรียนเพื่อป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็ก ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี
(EFFECTS OF SCHOOL-SOCIAL NETWORK ON CHILDHOOD
OBESITY PREVENTION (SNOCOP) IN PRIMARY SCHOOLS,
SARABURI PROVINCE)

พรณี บัญชรหัตถกิจ 4637444 PPHP/D

ศ.ด.

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ชะนวนทอง ชนสุกาญจน์, Dr.P.H. (Behavioral Science and Patient Education), มันทนา ประทีปะเสน, Dr.P.H. (Epidemiology), Kathleen R. Miner, Ph.D. (Educational Leadership curriculum and Instruction), เดชาวุธ นิตยสุทธิ, Ph.D. (Statistics)

บทคัดย่อ

โรคอ้วนและน้ำหนักเกินในเด็กวัยเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ การปรับพฤติกรรมรายบุคคลไม่เพียงพอในการแก้ปัญหาเด็กอ้วน อย่างไรก็ตามความหลากหลายของกิจกรรมแทรกแซงที่โรงเรียนเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาและเครือข่ายเชิงสังคมระหว่างโรงเรียนอาจทำให้เกิดการสนับสนุนเพื่อป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็ก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของเครือข่ายโรงเรียนเพื่อป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็กในโรงเรียน (SNOCOP) ในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการนี้เป็นนวัตกรรมที่ออกแบบโดยผู้วิจัย โดยสร้างเครือข่ายโรงเรียนในการป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็กในจังหวัดสระบุรี เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนในด้านความรู้ เจตคติและความตั้งใจไปพฤติกรรมในการป้องกันโรคอ้วน กระบวนการของ SNOCOP ประเมินจากการพัฒนานโยบายโรงเรียน และกิจกรรมโรงเรียน ตลอดจนการติดต่อเชิงสังคมและความผูกพันเชิงสังคมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการสนับสนุนเชิงสังคม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 375 คน คัดเลือกแบบสุ่ม แบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 180 คน จาก 6 โรงเรียน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 195 คนจากอีก 6 โรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มที่สาม ซึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายฯ จำนวน 31 คน คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และสมาชิกชุมชน เป็นผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมและโครงการของเครือข่ายฯ เพื่อนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดย การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 16 และ หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 32 การเก็บข้อมูลดำเนินงานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2549 ถึงเดือนกันยายน 2550 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าสถิติ โดย repeated measures ANOVA, independent t-test, Cochran's Q test, และ Cochran test การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมเครือข่ายโรงเรียนในการป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็ก มีความรู้ เจตคติ และความตั้งใจไปพฤติกรรมในการป้องกันโรคอ้วนดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ยังพบว่าโรงเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำหนดนโยบายโรงเรียนและทำกิจกรรมโรงเรียนมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ดังนั้น สรุปได้ว่า โครงการเครือข่ายโรงเรียนเพื่อป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็กได้นำเครือข่ายเชิงสังคมมาใช้อย่างได้ผลในการป้องกันโรคอ้วนในวัยเด็ก